

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

NORTH CLIPPING 2554/ 00280

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	!!! 3 ก.ย. 2549	16	552 8	24

สื่อบุคคล

2 มิตร

เมืองปาย

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 3 ก. ย. 2549	ปีที่ 16	ฉบับที่ 5528	หน้า 24
---	-------------------------------	--------------------	------------------------	-------------------

เราเคยรับรู้ถึงมิติด้านการท่องเที่ยวของเมืองปาย ด้วยกล่าวกันว่า
เป็นดินแดนในฝันของนักเดินทาง ทว่ามิติอีกด้านหนึ่งของปาย
กลับพบว่ากำลังเผชิญกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว
โดยได้พลิกโฉมหน้าของเมืองปายจากเมืองที่เงียบสงบ กลายเป็น
เมืองท่องเที่ยวที่พลุกพล่านไปด้วยผู้คนจากสารพัดที่ นอกจากนั้นยัง
มีนายทุนทั้งชาวไทยและต่างชาติได้เข้ามาหาซื้อที่ดินและบ้านเรือน
เพื่อปรับเปลี่ยนเป็นร้านค้าและที่พักเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว
ทำให้ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมเริ่มย้ายถิ่นฐานออกไปอยู่นอกเมือง

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ ๓ ก.ย. 2549	ปีที่ 16	ฉบับที่ ๖528	หน้า 24
------------------------------------	-----------------------	-------------	-----------------	------------

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักรู้จักชื่อเสียงของจังหวัดแม่ฮ่องสอนจากทุ่งบัวตองบนดอยแม่อูคอ รู้จักแม่ฮ่องสอนในฐานะเป็นที่อยู่ของชนเผ่าปาด่องหรือกะเหรี่ยงคอยาว และรู้จักแม่ฮ่องสอนในฐานะของเมืองวัฒนธรรมชาวไต ซึ่งเหล่านี้ล้วนเป็นมนต์เสน่ห์ของ “แม่ฮ่องสอน” ที่นักท่องเที่ยวคุ้นเคยมานานแสนนาน ขณะในอีกด้านหนึ่งของแม่ฮ่องสอนยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและมักไม่ค่อยมีใครคิดถึง ทั้งธรรมชาติป่าเขา ศิลปวัฒนธรรมและการดำรงอยู่ของกลุ่มชน ซึ่งจะว่าไปมีเพียงไม่กี่เมืองที่รวมเอาทุกสิ่งทุกอย่างมาไว้ในเมืองๆ เดียว ใช่แล้วผมกำลังพูดถึงอำเภอปายหรือเมืองปาย เมืองที่น่าสนใจและมีอะไรให้ค้นหา

มีคำถามเกิดขึ้นหลายต่อหลายคำถามเกี่ยวกับอำเภอปายทำไมจึงเป็นที่ที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจและเดินทางมาเยือนอำเภอแห่งนี้มากที่สุด อาจเป็นเพราะเมืองปายถูกแวดล้อมด้วยความสมบูรณ์ของผืนป่า ธรรมชาติที่สวยงามบวกรวมกับวัฒนธรรมประเพณีของคนท้องถิ่น จึงทำให้ปายกลายเป็นดินแดนอันทรงเสน่ห์ที่ใครต่อใครหลายคนใฝ่ฝันจะเดินทางมาสัมผัสให้ได้

ดังนั้นนักท่องเที่ยวจากต่างถิ่นทั้งหลาย เมื่อมาเยือนเมืองแห่งนี้แล้วจึงตกหลุมรักเมืองปายเข้าอย่างจังเบอร์ ถึงกับต้องนั่งละเมอ สัตยัญสัตยญาเป็นมันเหมาะที่จะกลับมาเยือนอีกให้จงได้

ด้วยการเดินทางที่ต้องผ่านภูเขาสูงหลายร้อยโค้ง ซึ่งมากเป็นอันดับหนึ่งของประเทศอีกทั้งยังถูกโอบล้อมด้วยกำแพงขุนเขา อันเปรียบเสมือนปราการธรรมชาติที่แบ่งกันเมืองแห่งนี้ออกจากผืนประเทศ จึงทำให้เมืองปายกลายเป็นเมืองของคนที่ตั้งใจจะเดินทางมาเยือนอย่างแท้จริง ซึ่งนับเป็นประสบการณ์และการเดินทางที่คุ้มค่าเหลือเกินในการขับรถผ่านขุนเขามาหลายร้อยกิโลเมตรเพื่อมาสัมผัสไอดินกลิ่นป่าที่เมืองปาย

ความสำคัญของเมืองปายในอดีต มีฐานะเป็นเมืองหน้าด่านทางฝั่งตะวันตกของล้านนาที่ขึ้นตรงต่อเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ นอกจากนั้นยังเคยเป็นที่ตั้งทัพของแม่ทัพพม่าหลายสมัย รวมทั้งพระเจ้าบุเรงนองก็เคยใช้เมืองปายเป็นเส้นทางผ่านเข้าไปตีเมืองเชียงใหม่ได้สำเร็จ กระทั่งมีเหตุการณ์แย่งชิงเมืองปายเกิดขึ้นหลายครั้งในช่วงเวลาดังกล่าว

ชื่อเสียงของเมืองปายยังคงเลื่องลือระบือไกลไปในหมู่นักท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นเมืองเงียบสงบสวยงามในทุกฤดูกาล นอกเหนือจากธรรมชาติอันสมบูรณ์ วิถีชีวิตผู้คนที่มีผสมผสานอย่างกลมกลืนระหว่างชาวไต มุสลิมและต่างชาติแล้ว ความงดงามแห่งศิลปวัฒนธรรมของผู้คนหลากหลายเผ่าได้ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวพากันเดินทางเข้ามาสัมผัสเมือง

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	๓ ก.ย. 2549	16	5528	24

ปายอย่างไม่ขาดสาย กระทั่งนักท่องเที่ยวทั่วปัฐจัก
ชื่อเมืองปายในฐานะ “หมู่บ้านโลก”

เมืองปายนั่นเป็นเมืองที่สงบเงียบ มี
วัฒนธรรม ประเพณีและธรรมชาติที่สวยงาม รวมทั้ง
ผู้คนมีอัธยาศัยไมตรีอันดี ในความเป็นเมือง
เล็กๆ เช่นนี้ทำให้นักท่องเที่ยวผู้หลงใหลในธรรมชาติ
มักไม่พลัดที่จะเข้ามาพักกายเมืองปายแห่งนี้

เรื่องเล่าเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของอำเภอ
ปาย เริ่มเป็นที่รู้จักของนักเดินทางเมื่อราว 20 ปีก่อน
หลังจากที่มินิกท่องเที่ยวต่างชาติดึงกลุ่มหนึ่ง นำโดย
นายโจ คัมมิ่ง เดินทางมาเยือนเมืองปาย ซึ่งสมัย
นั้นเป็นเพียงเมืองเล็กๆ ที่ถูกล้อมรอบด้วยป่าเขา
ลำเนาไพร หลังจากทีนายโจเดินทางกลับไป เขาได้
เล่าถึงเมืองเล็กแห่งนี้ให้กับกลุ่มนักเดินทาง ด้วยว่า
เป็นเมืองที่มีความสวยงามของธรรมชาติ วัฒนธรรม
ประเพณีอันโดดเด่น ผู้คนน่ารักดี หลังจากนั้นก็มี
นักเดินทางมุ่งหน้าเข้ามาเยือนเมืองปายกันมากขึ้น
ส่งผลให้บริษัททัวร์บางแห่งตอบสนองความต้องการ
ของนักท่องเที่ยวด้วยการบรรจุเข้าไปในโปรแกรมของ
การท่องเที่ยว ทำให้มีผู้คนจากทั่วสารทิศแห่แหนเดิน
ทางมาเยือนเมืองปายทั้งชาวไทยและต่างชาติในปี
หนึ่งเป็นจำนวนหลายหมื่นคน ในบางปีจำนวนเกสต์
เฮาส์ไม่พอรองรับที่พักท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลง
ดังกล่าวส่งผลให้จำนวนเกสต์เฮาส์เพิ่มมากขึ้น
พร้อมๆ กับบาร์เบียร์และคอฟฟี่ช็อป ล่าสุดพบว่า
มีจำนวนเกสต์เฮาส์และที่พักของนักลงทุนทั้งใน
และต่างถิ่นมากถึงกว่า 200 แห่ง

การเดินทางสู่เมืองปายในช่วงวันเวลาของ
ฤดูฝนกลับทำให้พบบรรยากาศที่แปลกไปอีกแบบ
หนึ่ง ฤดูฝนที่ปายไม่ใช่มรสุมที่โหมกระหน่ำสาด

สาดอย่างรุนแรง แต่เป็นกลุ่มของเมฆดำทะมึนแผ่
ปกคลุมบนผืนฟ้า ฝนที่ปรอยลงมาก็เป็นเพียง
สายฝนพรหมที่พอสร้างความชุ่มฉ่ำสดชื่นให้กับ
ผู้คนมากกว่าสร้างความเปียกปอนและเหน็บหนาว
ดังนั้นเมืองแห่งนี้จึงมีบรรยากาศที่แตกต่างกันไป
ตามฤดูกาล ซึ่งเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งที่มักไม่
พบเห็นได้จากที่ไหน...ถ้าไม่ใช่ปาย

เมื่อเดินทางเข้าสู่ตัวเมืองปาย จะสังเกต
ว่าเมืองแห่งนี้มีนักท่องเที่ยวต่างชาติพากัน
ออกมาเดินกันอยู่ทั่วเมือง ขณะที่คนเมืองเจ้าของ
ถิ่นก็ยังคงออกมาต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยรอย
ยิ้มและไมตรี จึงไม่แปลกที่เราจะเห็นการผสม

เวทีวิชาการ “เสน่ห์ของปายในอดีต” ดันหารากเหง้าและกำหนดอนาคตของเมืองปายโดยชุมชนชาวบ้าน

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	3 ก.ย. 2549	16	562 8	24

สถานที่กลมกลืนระหว่างกลุ่มชนในเมือง ทั้งพุทธ คริสต์ อิสลาม อย่างแทบไม่น่าเชื่อ ขณะเดียวกัน ร้านรวงต่างๆ ในเมืองนี้ก็มีล้วนเป็นคนจากเมืองกรุงที่หลีกหนีความสบายเข้ามาแสวงหาความหมายและอาชีพให้กับตนเอง

เราเคยรับรู้ถึงมิติด้านการท่องเที่ยวของเมืองปาย ด้วยกล่าวกันว่าเป็นดินแดนในฝันของนักเดินทาง ทว่ามีมิติอีกด้านหนึ่งของปาย กลับพบว่ากำลังเผชิญกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยได้พลิกโฉมหน้าของเมืองปายจากเมืองที่เงียบสงบ กลายเป็นเมืองท่องเที่ยวที่

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	๒๓ ก.ย. 2549	16	5 52 8	24

พลุกพล่านไปด้วยผู้คนจากสารพัดที่ นอกจากนั้น ยังมีนายทุนทั้งชาวไทยและต่างชาติได้เข้ามาหาซื้อ ที่ดินและบ้านเรือนเพื่อปรับเปลี่ยนเป็นร้านค้าและ ที่พักเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ทำให้ชุมชน ท้องถื่นดั้งเดิมเริ่มย้ายถิ่นฐานออกไปอยู่นอกเมือง วัฒนธรรมประเพณีอันทรงคุณค่าของคนพื้นถิ่นก็ เริ่มเสื่อมถอย เกิดปัญหาอาชญากรรม โสเภณี ยา เสพติดและปัญหาเยาวชนมากขึ้น

พัชรี อาภาหนู ตัวแทนจากชมรมผู้ประกอบการ การธุรกิจท่องเที่ยวอำเภอปาย กล่าวถึงปัญหาของ ผู้ประกอบการว่า ภายหลังเริ่มมีนายทุนเข้ามาหา ซื้อที่ดินเพื่อทำธุรกิจ เช่น ร้านอาหาร ร้านพิซซ่า ร้านอินเทอร์เน็ต ร้านรถเช่า และผับบาร์ต่างๆ ทำให้เกิดปัญหาน้ำเสีย ขยะ รวมถึงปัญหาเสียงดัง จากร้านอาหาร นอกจากนั้นยังพบว่ามีเกสต์เฮาส์ บางแห่งบุกรุกที่ริมน้ำ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ได้สร้างผล

กระทบให้กับผู้คนที่อาศัยอยู่ในเมืองปาย เมื่อ นายทุนเข้ามาซื้อที่ดินชาวบ้านก็ทำให้ชาวบ้านต้องเข้าไปบุกรุกที่ดินใหม่ในเขตป่า ทำให้เกิดปัญหาการ บุกรุกที่ดินเพิ่มขึ้นอีก

"อยากให้รัฐมองปายอย่างเมืองทั่วๆ ไป ไม่ อยากให้มองปายอย่างเมืองท่องเที่ยว เช่น ภูเก็ต สมุย ปายเป็นเมืองพิเศษที่ไม่เหมือนเมืองอื่น อยาก ให้ทำปายให้เป็นเมืองธรรมดาที่มีการอนุรักษ์ วัฒนธรรม ประเพณี ธรรมชาติและศิลปะ"

การเสื่อมถอยและวิกฤติทางวัฒนธรรมที่ เกิดขึ้นกับปายในระยะหลังนับว่าเป็นเรื่องน่าห่วง ภาครัฐและองค์กรระดับท้องถิ่นพยายามมุ่งเน้นที่ จะทำให้ปายเป็นเมืองท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดให้ผู้คน เดินทางมาเยือนเมืองปายมากขึ้น โดยมองแต่ใน ด้านผลที่ได้จากเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว หาก ปราศจากการจัดการที่ดีแล้ว น่าจะเป็นผลดีแก่ ท้องถื่นในช่วงเวลาสั้นๆ เท่านั้น ทว่าในระยะยาว จะเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและอาจส่ง ผลกระทบต่อวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น จน ไม่อาจเรียกกลับคืนมาได้ วิธีชีวิตวัฒนธรรมอัน เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งถือเป็น "เสน่ห์" ของปายที่ ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนเมืองแห่งนี้ก็จะสูญ สลายไปด้วย หากเป็นเช่นนั้นก็เท่ากับว่ากำลังจะ ทำให้ปายหมดเสน่ห์ลงในฐานะของเมืองที่สืบสางบ มีประเพณีและธรรมชาติอันสวยงาม

ดังนั้นการปฏิบัติการเสื่อมถอยของสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจที่ยั่งยืนของเมืองปายนั้น จำเป็นจะต้องกลับไปสู่ความเข้าใจในรากเหง้าและ ภูมิปัญญาของตนเอง จึงได้จัดงานเสวนา "เสน่ห์ ของปายในอดีต" เพื่อค้นหาภูมิหลังของสังคมและ

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	13 ก.ย. 2549	16	5528	24

วัฒนธรรมเมืองปาย นอกจากนั้นยังเป็นการสร้างสำนึกที่ทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในคุณค่าที่มีอยู่ในเมืองปาย ซึ่งจะส่งผลต่อการอนุรักษ์ พื้นฟูและการดำรงรักษาอัตลักษณ์ของเมือง ให้นักท่องเที่ยวทำความเข้าใจและเกิดสำนึกความเป็นเมืองปายในฐานะเมืองที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน

งานเสวนาดังกล่าว มีการระดมความคิดเห็นและรวบรวมความรู้เกี่ยวกับเมืองปายจากปราชญ์ท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่นและนักวิชาการเฉพาะสาขาโดยความร่วมมือจากสำนักงานวัฒนธรรมประจำจังหวัด เทศบาลอำเภอปาย สภาวัฒนธรรมอำเภอปาย ภาควิชาโบราณคดี คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ผศ.ดร.รัศมี ชูทรงเดช อาจารย์ประจำภาควิชาโบราณคดี คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งได้เข้าไปศึกษาค้นคว้าแหล่งโบราณคดีในจังหวัดแม่ฮ่องสอน กล่าวว่า จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวคนไทยและต่างประเทศว่าเป็นที่ตั้งชุมชนในสมัยประวัติศาสตร์ร่วมสมัยล้านนา และมีประวัติศาสตร์ของชุมชนไทใหญ่ กะเหรี่ยง มูเซอ ลีซอ และลัวะที่เข้ามาอยู่ในดินแดนนี้ตั้งแต่ยุคต้นรัตนโกสินทร์จนถึงปัจจุบัน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโฉมหน้าประวัติศาสตร์ของแม่ฮ่องสอน จากดินแดน

ป่าเขาที่ไม่มีใครรู้เรื่องราวมาก่อน กลายมาเป็นพื้นที่ซึ่งมีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ไทย ขณะเดียวกันอำเภอปายซึ่งมีความหลากหลายทางกายภาพและวัฒนธรรม เมื่อความเจริญเข้าไปถึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจนชุมชนไม่สามารถทนกระแสของความเปลี่ยนแปลงได้ แหล่งโบราณคดีก็ถูกทำลายไปพร้อมกับการพัฒนา ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องอาศัยกระบวนการวิจัยเพื่อนำความรู้ที่ได้มาสร้างความภาคภูมิใจและความเข้าใจให้กับคนปาย รวมถึงคนที่เข้ามาอาศัยอยู่ในอำเภอปาย ซึ่งจะนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

หากใครที่มีโอกาสเดินทางมุ่งหน้าจากแม่มาลัยมาแม่ฮ่องสอน ก็อย่าลืมหันแวะทักทายเมืองปาย อำเภอที่อยู่กึ่งกลางระหว่างเชียงใหม่กับแม่ฮ่องสอน บางทีสิ่งที่คุณตื่นเต้นอาจไม่ใช่การเดินทางที่ยากลำบากในการผ่านขุนเขามหาหลายร้อยโค้ง หากแต่เป็นความร่ำรวยของวัฒนธรรมธรรมชาติ และการดำรงอยู่อย่างเอื้ออาทรระหว่างคนต่างถิ่นกับเจ้าของพื้นที่ต่างหาก

จักรพงษ์ คำบุญเรือง

jakpong@chiangmainews.co.th